

เรียนไทยได้จีน : นิทานสุภาษิตจีน (298) 成语故事 (二九八)

วันที่ 17 กันยายน 2566 - 11:05 น.

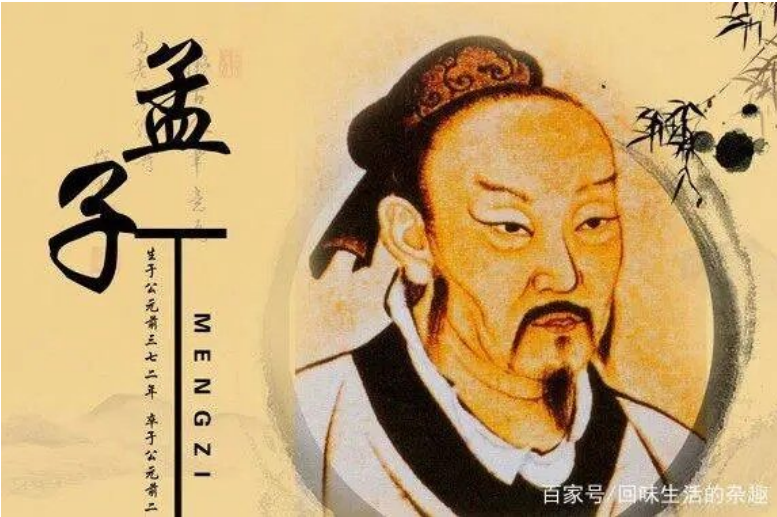
ที่มา	คอลัมน์ "เรียนไทยได้จีน"
ผู้เขียน	ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มฟล.

เรียนไทยได้จีน : นิทานสุภาษิตจีน (298) 成语故事 (二九八)

นิทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้จีน” จะนำเสนอในฉบับนี้คือ 事半功倍 shì bàn gōng bèi (ฉ้อ ป่าน กง เป็ย) โดย คำว่า 事 shì (ฉ้อ) ก็จตุระ 半 bàn (ป่าน) แปลว่า ทำ ดำเนินการ 功 gōng (กง) ผลงาน ผลลัพธ์ 倍 bèi (เป็ย) เท่า เท่าตัว เมื่อร่วมกันแล้วจะหมายถึง ทำกิจจตุระไปได้เพียงแค่ครึ่งเดียว แต่ผลลัพธ์กลับทวีคูณ ความพยายามเล็กๆ แต่ผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่ มาดูตัวอย่างจากนิทานสุภาษิตจีนนี้กัน

ราชวงศ์โจวตะวันออก 东周/東周 Dōngzhōu (ตงโจว) ราชสำนักอ่อนแอ บ้านเมืองวุ่นวาย ศักดิ์สงครามเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า เหล่าเจ้านายผู้ครองหัวเมืองต่างๆ แม้มปากจะพร่ำบอกว่าจงรักภักดีต่อราชสำนักโจว แต่ในทางปฏิบัติ พวกเขาเหล่านั้นกลับตั้งตัวเป็นใหญ่ พากันแบ่งแยกดินแดนปกครองเอง จนก่อเกิดเป็นยุครุ่งเรืองแห่งการแบ่งแยกประเทศ จีนเรียกยุคนี้ว่าชุนชิว 春秋 Chūnqiū ซึ่งมีรัฐใหญ่น้อยมากมายนับร้อยแยกตัวปกครอง เกิดศึกแย่งชิงอำนาจและดินแดนตลอดเกือบสามร้อยปี

ต่อมาในยุคจั้นกั๋ว 战国/戰國 Zhànguó (ยุครัฐศึก) เกิดการควมรวมดินแดนจนเหลือเจ็ดรัฐ และสู้รบกันต่อไปอีกสองร้อยกว่าปี สุดท้ายจีนซึ่งองเต้จึงเป็นผู้รวบรวมดินแดนเหล่านั้นให้กลับมาเป็นแผ่นดินเดียวกันได้สำเร็จ ดังนั้น ในยุค 春秋战国 จึงเป็นยุคแตกแยก และศึกสงคราม ประชาชนเดือดร้อนทุกหย่อมหญ้า จึงก่อเกิดเหล่านักคิดนักปราชญ์ทั้งหลายมากมายเพื่อจะหาหนทางดับทุกข์หรือแก้ไขความวุ่นวายทางการเมือง หนึ่งในนั้นคือท่านขงจื้อ 孔子 Kǒngzǐ (ขงจื้อ) ในยุคนั้น ท่านนำเสนอเหริน 仁 rén (หลักเมตตาธรรม) ให้แก่เหล่าเจ้าเมือง เพื่อใช้ในการปกครอง แต่ไม่วายเหล่าเจ้าเมืองทั้งหลายไม่ยอมรับจนขงจื้อต้องเร่รอนไปยังเมืองต่างๆ มากมายนับสิบๆ ปี

(ที่มาภาพ : <https://baijiahao.baidu.com/s?id=1600052786605620966&wfr=spider&for=pc>)

ต่อมาลูกศิษย์ขงจื้อยุคจั้นกั๋ว นามว่าเม็งจื้อ 孟子 Mèngzǐ (เม็งจื้อ) ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในคำสอนของขงจื้อยิ่งนัก ท่านนำหลักแนวคิดของขงจื้อไปตีความเพื่อให้เข้าใจง่ายแล้วเผยแพร่ใหม่ จนมีลูกศิษย์มากมายในสังกัดของเม็งจื้อ

มีเรื่องเล่าว่า ครั้งหนึ่งระหว่างสนทนาถึงสภาพบ้านเมือง ท่านก็บอกว่า ความจริงบ้านเมืองวุ่นวายอย่างเช่นทุกวันนี้ ก็เพราะเหล่าเจ้าเมืองเห็นแก่ตัว ไม่มีใครคิดการใหญ่เพื่อประชาชนทั้งแผ่นดินเลย รัฐใหญ่อย่างรัฐฉี 齐国/齊國 Qí guó (ฉีกั๋ว) ถ้าเจ้านายนิยมคิดยอมทำเพื่อประชาชน โดยนำหลักเมตตาธรรมมาปกครอง ภารกิจรวมแผ่นดินจะง่ายตายยิ่งนัก เพราะจะมีประชาชนที่เมื่อหน่ายศึกสงครามเข้าร่วมด้วยมากมาย

แล้วเม็งจื้อก็ยกตัวอย่างอดีตปฐมกษัตริย์แห่งราชโจวที่ตั้งตนด้วยดินแดนเพียงรัศมีร้อยลี้ ทั้งยังเป็นเพียงเมืองเล็กๆ เมืองหนึ่งของราชวงศ์ซาง 商朝 Shāng cháo (ซางเฉา) แต่ด้วยการปกครองด้วยหลักเมตตาธรรมนี้ ทำให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั้งในรัฐโจวเอง และรัฐต่างๆ ล้วนมาเข้าด้วย สุดท้ายก็ทำศึกโค่นล้มราชวงศ์ซางที่มีเจ้านายผู้โหดเหี้ยมอำมหิตได้สำเร็จ แล้วจึงสรุปว่า รัฐฉีเป็นรัฐใหญ่ อุดมสมบูรณ์ มีประชากรมากมาย ถ้าเจ้าเมืองใช้หลักเมตตาธรรมปกครอง ประชาชนย่อมรัก และสามัคคี ภารกิจารรวมแผ่นดินก็เพียงออกแรงแค่ครึ่งเดียวก็จะได้ผลมากมายแล้ว

ต่อมาผู้คนจึงนำคำพูด 事半功倍 shì bàn gōng bèi (ฉ้อ ป่าน กง เป็ย) นี้มาใช้เพื่อเปรียบเปรยว่า ออกแรงเล็กน้อยก็ได้ผลมากมายนับเท่าตัว หรือลงทุนน้อยนิดก็ได้กำไรมากมาย

ข้อคิดจากประโยคสุภาษิตนี้

成语比喻：出力小而收效大。

成語比喻：出力小而收效大。

Chéngyǔ bǐyù: Chūlǐ xiǎo ér shōuxiào dà.

เจิ้งยฺหฺรึ เปียวี่: ชูลี่ เสี่ยว เออร์ โฉวเซี่ยว ต๋า

สุภาษิตเปรียบว่า: ความพยายามเล็กๆ แต่ผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่

ประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสุภาษิตนี้ เช่น

办事前必须要全面思考、仔细计划，这样还没动手去做就已事半功倍。

辦事前必須要全面思考、仔細計劃，這樣還沒動手去做就已事半功倍。

Bànshì qián bìxū yào quánmiàn sīkǎo, zǐxì jìhuà, zhèyàng hái méi dòngshǒu qù zuò jiù yǐ shìbàngōngbèi.

บ้านจื่อ เจียน เปี้ยวี่ เหยา เจรียนเมียน ซื่อชว, จื่อซี จีฮฺว่า, เจออย่าง ไห เหมย โต่งโฉว ชวี จั้ว จั้ว อี้ จื่อบ้านกงเป็ย

ก่อนที่จะทำการใดๆ ต้องคิดให้รอบด้านและวางแผนอย่างรอบคอบ เช่นนี้แม้จะยังไม่ทันได้ลงมือทำจริงก็ได้ผลไปกว่าครึ่งแล้ว